

NOVO IME IN NOVI SIMBOL

Demokratska stranka levice bo opora za vse napredne in poštene državljanke

Mislím, da sta danes med nami najbolj razširjeni upanje in želja, da se ne bi razprava v KPI spremenila v nerazsoden spopad med različnimi stališči, v spopad med "gluhimi", ki bi razlike samo stopnjeval in umetno oddaljeval, in to z ihto in trmo, ki sta značilni takrat, ko se razprava premakne s konkretnih problemov na bolj splošna vprašanja nenačelnega ideološkega, a nominalističnega ali pa čustvenega značaja.

V zgodovini levice je žal še kako prisotna tradicija razkola, a prej kot k razčiščevanju so razkoli prispevali k ošibitvi naprednega in delavskega gibanja... V kolikšni meri smo se tega naučili od zgodovine? V kolikšni meri bomo znali danes "poslušati" ta nauk naše zgodovinske izkušnje? Pa ne samo zato, da bi se izognili dejanskemu razkolu med nami, a tudi zato, da ne bomo sestavljali stranke razdeljene na struje, ki ne bodo hotele niti komunicirati med seboj in ki bodo med sabo samo merile moči ter tekmovala za prevlado ene nad drugo oziroma zastopniki ene nad zastopniki druge.

Soočanje, vnetá razprava, tudi spopadi med argumenti, vse to je, obstaja, ker obstajajo razlike med stališči in pogledi. A vprašanje je, če se zavedamo, kje je tista meja, do koder se razlike med nami lahko krešejo in "spopadajo" oziroma tista meja, ki je ta notranja tudi ostra dialektika ne sme prekoračiti, sicer je potem samo še poraz za vse nas. Mislím, da je tudi to velik izziv, pred katerim smo danes: kako z jamčiti produktivno sožitje v isti, široki stranki levice različnim levičarskim, demokratičnim naprednim stališčem in pogledom. Stališčem in pogledom torej, ki so res tudi drugačni, a ki skupaj iščejo nove odgovore na stare, na sodobne in na doslej še nepoznane probleme in vprašanja naše družbe in sveta; skupaj pa zato, ker

se vsi konkretno sklicujejo na vrednote pravičnosti, svobode, enakopravnosti, solidarnosti, emancipacije, laičnosti itd. Mislím, da se vsi strinjamo s tem, da je ta izkušnja potrebna, ker marsikaterega odgovora še nimamo in je treba zamenjati ali posodobiti veliko tistih, ki smo jih uporabljali do včeraj. Pred nami v Italiji, pred levico v Evropi (vzhodni

in zahodni) ter v svetu so zahtevne naloge, zahtevna iskanja ter potreba po zahtevnih prizadevanjih in borbenosti. Prej omenjeni ideali in vrednote levice so in bodo ostali tudi zato, ker je ni družbe ne sistema, ki bi jih bil uresničil ali bi jamčil njih dokončno uresničitev. In vendar se je treba potegovati zanje, ker so pri nas in v svetu zanikani. Za to pa so potrebni

ustrezni programi in učinkovita gibanja in organizacije. Zaradi tega pa gotovo ne zadostuje več ponavljanje starih resnic in niti se enostavno sklicevati na slavno preteklost našega gibanja ali stranke. Preteklost je bila res taka in ohranja svojo vlogo in težo, a prav v kolikor znamo od nje odbrati to, kar nam danes lahko koristi in opustiti ter

skritizirati, kar je bilo zgrešenega oziroma ne odgovarja več našemu času in razmeram. Italijanski komunisti uživamo doma in široko v svetu velik prestiž, ki ga ne smemo zapraviti. Obnova, ki smo jo tako pospešili v zadnjem letu, je v naši tradiciji in bo gotovo veliko prispevala, da se bo zapolnila praznina, ki se je odprla v zgodovinskem letu 1989 za napredno gibanje vsega sveta. Zato ni dovolj, da se ljubosumno držimo sami sebe, zato hočemo na osnovi naše zgodovine in izkušnje sestaviti v Italiji skupaj z drugimi veliko silo levice, ki bo odgovarjala sodobnemu času. Škodljivo, reduktivno in instrumentalno bi bilo omejiti razpravo na simbol in ime stranke oziroma obravnnavati to vprašanje zgolj s čustvenim pristopom. Seveda so imena in simboli važni, a v kolikor odražajo bistvo, vsebino.

Demokratska stranka levice: vedno, pravzaprav od nastanka smo pravili, da smo komunisti sila levice, da smo v Italiji najmočnejša stranka levice, da smo čvrsti sestavni del evropske levice, mi sami in drugi nas označujejo za levičarje. Danes je bil iznesen predlog, da tudi uradno prevzamemo to ime in da mu dodamo pridevnik "demokratska", ker je — na kratko — glavni smisel naših prizadevanj prav resnična demokracija, ki je podvržena trajnemu obnavljanju oziroma brez dokončne oblike. V tem delu in boju pa ni nujno, da smo sami. Pod tistim hrastom, ki ga ponazarja predlagani simbol, stojimo lahko vsi iskreni levičarji, pokončno in ponosno seveda komunisti, ki smo to drevo pognali (kot je razvidno iz simbola). Poleg tega ponosa pa naj nas vodi tudi zavestna mera "skromnosti" in prepričanje, da dobiva in more dobivati to drevo snovi za življenje tudi iz drugih korenin levice.

MILOŠ BUDIN

OPENSKO MARIJANIŠČE

Odprto pismo občinskemu svetovalcu Slovenske skupnosti Alešu Lokarju

Kdor me pozna, ve, da nisem po značaju ne agresivna, ne zamerljiva. Če sem se odločila, da napišem to odprto pismo svetovalcu Slovenske skupnosti v tržaški občini Alešu Lokarju, ni zaradi osebne užaljenosti pred javnim, grobim napadom, ki sem ga bila deležna z njegove strani med zadnjim zasledanjem občinskega sveta, temveč zaradi etičnih - političnih vprašanj, ki so v ozadju te "afere", če jo lahko tako imenujemo. Zaradi potrebne informacije, v tisku nisem namreč zasledila nobene novice v tej zvezi, bom na kratko orisala "problem". Tržaška občinska uprava je na prošnjo upravnega sveta Sirotišnice Marianum, pripravila odlok za razveljavitev obstoječih določil regulacijskega načrta, ki bi omogočil temeljito preureditev poslopja v Narodni ulici in s tem tudi uresničitev socialnih in verskih smotrov ustanove same.

Dragi Lokar! Kdor živi na Opčinah, dobro ve, da "Sirotišnica", (to pomeni zavod, kjer so po starem asistencialnem konceptu sprejemali otroke, ki so pač ostali brez star-

šev), že dolgo let ne obstaja več, ker so se na srečo spremenili socialni posegi za sirote.

Kdor živi na Opčinah, ali kdor dela na socialnem področju, ve, da je prostorska stiska za vsako dejavnost, tako socialnega kot širše vzgojnega značaja v prid otrokom, postala že pereč problem in da upravni svet Sirotišnice Marianum ni do danes kazal velikega zanimanja, da bi se globlje vključil v to problematiko, čeprav je bilo mnogo predlogov za bolj smotrno uporabo praznih prostorov.

Kdor pa se trudi na takoimenovanem zasebnem — socialnem področju, prav gotovo ve, da je zelo težko doseči od javnih ustanov priznanje "statusa" socialne ustanove, da je treba predložiti ogromno dokumentacije, ki naj dokaže dejavnosti, število uporabnikov itd., ve tudi, da le priznanje tega statusa omogoča dodelitev naknadnih javnih finančnih podpor.

Na Opčinah tudi vedo, da je občinska uprava največkrat gluha za zahteve prebivalcev in da so časi za

sprejetje in dokončno izvajanje kakršnekoli zahteve ali prošnje tako in tako neskončno dolgi, saj nekateri čakajo po predalih že več desetletij (spomeniki na Opčinah, pokopališče...). Glede na hitrost, s katero je bil ta odlok pripravljen in nato tudi odobren se, mislim, povsem upravičeno vsiljuje sum, da ne gre za "normalen" upravni akt, temveč za uresničitev obveze, ki so jo stranke relativne večine v tržaški občini, sklenile z nekom (?), v zameno za nekaj (!?).

Po vsem tem ne morem sprejeti tvojih natolcevanj, da je negativni glas KPI proti temu odloku le moja muha. ("Questo e' un siluro della consigliera Kalc")!! Mislím, da me nihče ne more obtožiti, da sem se kot predsednica rajonskega sveta ali kot občinska svetovalka vedla pristransko. Ko je šlo za realne probleme, sem se ne glede na "barvo" tistega, ki je probleme postavljala, vedno zavzemala, po svojih zmožnostih, za njihovo reševanje. Tako pojmem svoj mandat, ki je zahteven in prevečkrat frustranten, saj je vedno bolj jasno, da sklepi,

odločitve, ukrepi upoštevajo le logiko izmenjave uslug.

Vsekakor naj bo jasno, da sem se v trenutku, ko sem zvedela za to pobudo, pozanimala po Opčinah, ne v sekciji KPI temveč v krogih, ki so "blizu" Marjanišča, da bi kaj več zvedela o programih, ki jih tam snujejo. Na žalost pa na Opčinah nisem dobila zadostnih informacij, razen hudomušne hipoteze, kateri nisem seveda dala prevelikega pomena, da se iz Marjanišča skuša napraviti neke vrste "hotel" ki naj bi sprejemal vernike, ki romajo v Medjugorje iz ene smeri ter v Rim iz druge. Odlok je seveda napravil svoj upravni iter, pristojna komisija, (svetovalka Lokarja, ki bi nedvomno lahko podala bolj utemeljene informacije, na seji komisije ni bilo), se ni izrekla in prepustila občinskemu svetu odločitev. Prvič je bil odlok zavrnjen (tudi tokrat svetovalka Lokarja ni bilo). Odlok je bil končno odobren z glasovi večine na zadnji seji občinskega sveta. Tokrat je bil prisoten Lokar, ki se je v svojem posegu zavzel

za odobritev odloka in pri tem ostro napadel KPI in mene osebno. Za besede, ki jih je izrekel, seveda pričakujem pojasnila!

Mimo užaljenosti svetovalca Lokarja pa je svetovalska skupina KPI zaskrbljena zaradi sprejetja tega odloka iz naslednjih razlogov: 1) varianta 25, ki je sicer izpadla, je predvidevala, da se na območju, kjer stoji Marjanišče, zgradijo strukture javnega interesa;

2) razveljavitev obstoječega normalnega regulacijskega načrta je mogoče spremeniti samo za javne strukture ali za strukture javnega interesa. V tem smislu ta odlok pomeni nevaren precedens;

3) kljub naporom naše skupine, ki se v občinskem svetu bori že leta in leta, Občina še ni poskrbela za urbanistično ureditev Opčin. Obstaja nevarnost, da se v trenutku, ko so določila variante 25 "propadla" začne "dirka" špekulativnega značaja, ki bi gotovo samo poslabšala in gotovo ne izboljšala videza te vasi.

ANAMARIJA KALC

MEDNARODNA DEJAVNOST

Parlamentarna delegacija KPI na obisku v Novi Gorici

O možnostih večje gospodarske integracije Slovenije v EGS

Na povabilo novogoriškega občinskega komiteja ZKS-SDP in novogoriške skupščine se je kvalificirana parlamentarna delegacija KPI, ki jo je vodil evropski poslanec Giorgio Rossetti in so jo še sestavljali senator Stojan Spetič ter deželna svetovalca Budin in Bratina, srečala z direktorji večjih novogoriških podjetij in drugih gospodarskih ustanov. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki drugih novogoriških strank in generalni konzul SFRJ v Trstu Jože Šušmelj. Inicijativa, ki jo lahko uokvirimo v dolgoletno in že tradicionalno sodelovanje med obmejnima organizacijama ZKS-SDP in KPI in je sicer prva po spomladanskih večstrankarskih volitvah v Sloveniji, je zadobila še poseben pomen bodisi zaradi konkretnosti obravnavanih tem (kako razviti višje oblike gospodarskega sodelovanja ob meji in doseči večjo integracijo Slovenije z državami EGS pred usodnim letom 1993) bodisi zaradi trenutnih težav v slovenskem gospodarstvu in visoke nestabilnosti jugoslovanskega družbeno-političnega sistema.

Po uvodnih besedah novogoriškega župana Sergija Pelhana, ki je še enkrat predstavil in obrazložil svoj predlog o Novi Gorici in Gorici kot enem mestu in ga navezal na širše sodelovanje ob meji, ki sicer že obstaja, ni pa še doseglo tiste razvojne točke, ki bi pomenila resnično integracijo gospodarskih struktur ob meji, sta Rossetti in Spetič podala obširno poročilo o stanju odnosov med EGS oziroma Italijo in Jugoslavijo. Kršitev človekovih pravic na Kosovu in vprašljiva nestabilnost jugoslovanskega institucionalnega sistema sta glavni oviri za večjo integracijo Jugoslavije v EGS. Tudi novelacija že obstoječih sporazumov je danes na mrtvi točki. Vsekakor, je dejal še

Rossetti, obstajajo nekatere možnosti prav v okviru obmejnega sodelovanja, da se Slovenija vsaj delno vključi v evropski gospodarski sistem. Spetič je govoril o možnostih, ki jih na tem področju odpira zakon za obmejna območja tudi v zvezi z najnovejšimi popravki, ki bi jih moral sprejeti senat. Še vedno pa je vprašljiva usoda zakona za globalno zaščito slovenske manjšine, o katerem ni še začela dejanska razprava.

S strani delegacije KPI je bilo tudi potrjeno stališče, ki vsestransko podpira procese za popolno demokratizacijo slovenskega političnega življenja in za dosledno uvedbo tržnega gospodarstva, kar predstavlja še vedno pogoj za vstop v Evropo, obenem pa tudi uveljavitev dejanske slovenske državne suverenosti. Navsezadnje, kot je jasno povedal član vsedržavnega tajništva KPI Umberto Rannieri na programski konferenci v Ogleju, Italija meji le s Slovenijo.

Bogata razprava, ki je sledila uvodnim poročilom, je prikazala dokaj kritično sliko dosedanjega sodelovanja; inciativ in predlogov je bilo sicer mnogo, konkretnih rezultatov pa bolj malo. Razvoj gospodarske kooperacije pa je še vedno pravi pogoj za ohranitev že dosežene stopnje razvosti novogoriške ekonomske strukture. Prišlo je tudi do konkretnih predlogov za reševanje nekaterih vprašanj na politični ravni (vključiti v predpise videmskih sporazumov tudi možnost zaposlovanja odvečne delovne sile na drugi strani meje, poiskati možnosti finansiranja EGS za uresničitev nekaterih pomembnih infrastrukturnih obmejnih, nadaljevati gradnjo avtocestnega odseka Vrtojba-Selo s krajevnimi finančnimi sredstvi). V pogovoru je prišlo tudi do predloga, naj se organizirajo spe-

cifični strokovni posveti gospodarstvenikov z obeh strani meje in naj se oblikuje skupina neodvisnih strokovnjakov, ki bi pomagala in svetovala pri sestavljanju pogodb za gospodarsko sodelovanje.

IVAN BRATINA

darovi in prispevki

Ob poravnavi naročnine so v sklad DELA prispevali tovariši: GIUDITTA GIRALDI — Ul. Boveto 3.000 lir, GUERINO KURET — Ricmanje 93 *8.000 lir.

Namesto cvetja na grob Uršule Hrvatič darujeta EGIDIA in MILIO ZOBEC iz Boljunca 20.000 lir za glasilo KPI — Delo.

Svetost življenja

"Pravica do dela-krpa papirja!" veli novopečen kapitalizem. Rimokatoliški integralizem meso postaja, naglo, brez premirja.

Izbrise naj socialnega se prava že sled, zavlada grob materializem: oblast in zemljo škofu. Fevdalizem, mar ne? Al tolikanj razpita sprava?

Načrtno vračanje v srednji vek: Ideologov novih gromka srenja razkroj države oznanja vsepovprek.

Za zdravje, oddih, pokoj, za stroške učenja brezposelni podpiše naj svoj ček, zavedajoč svetosti se življenja.

A. B.

MNENJE

O kreganju in o stvari

Končno je stvar dobila prvi konkretni predlog za ime. Predlog, ki meni odgovarja in če naj verjamemo raziskavi tržaškega SWG-ja, odgovarja skoraj 80% delegatov na 18. kongresu. Natančnih podatkov v trenutku, ko pišem, še nimam. Iskreno upam, da bo ta srednja vrednost veljala tudi za naše kraje.

Stranka demokratične levice torej. Craxijeva zahteva je tako ostala le pobožna želja, njegova socialistična enotnost, če in ko bo do nje prišlo, bo drugačna kot si jo predstavljala.

Poleg zadovoljstva pa moram navesti tudi vrsto skrbi, ki me tarejo. Več mesecev se nisem udeleževala sestankov politične narave. Pretresel me je namreč že lanski kongres in sicer zaradi neciviliziranega kreganja. Prejšnji teden sem si vzela prekrasen sončni dan in sem šla v Oglej, na veliko programsko konferenco. Necivilizirano kreganje? To je bilo nekaj čisto drugega. Bilo je nedemokratično ignoriranje. Naj povzamem dogodke, kot sem jih videla.

Za popoldansko plenarno zasedanje se je javilo veliko govornikov. Verjetno preveč, toda če se hočemo imenovati demokratična stranka morajo vsi priti do besede. Torej tajništvo je določilo, da mora vsak govoriti največ 10 minut. Tega so se držali vsi, ob primernem opozarjanju predsedujočih. Izjema sta bila gosta, vidna voditelja deželne socialistične stranke. Govorila sta skupno krepko čez eno uro. Je bilo mogoče in dostojno ju prekiniti? Ne vem. Vsekakor, zaključek konference je bil napovedan za 18.

uro. Upoštevati je treba, da se je stvar začela ob 9 uri in da je bilo kosilo zelo skromno. Ob napovedani uri je bilo še na vrsti 8 govornikov. Viezzi, ki je vodil, napove govor člana vodstva iz Rima. Kako, zakaj? Ni povedal. Verjetno ima letalo, sem si mislila. Pa ni bilo tako. Govoril je in sedel. Vstalo pa je seveda preko tričetrt poslušalcev in odšlo. Od preostalih napovedanih govornikov se je večina odrekla govoru, nekateri pa so kljub vsemu govorili. In izrazili utemeljen gnev.

Odgovora tajnika nisem poslušala. Odšla sem tudi jaz. Ni mogoče opravičiti nekaj takšnega.

Tako daleč je torej pripeljalo 11-mesečno kreganje. Kako, zakaj, tega ne razumem. Jasno pa mi je nekaj. Nova stranka naj bi bila izraz demokratične levice. To predpostavlja notranjo demokracijo. Predpostavlja različnost mnenj, ki morajo priti do izraza. Prevladalo bo mnenje, ki bo imelo podporo večine. Toda to mora pomeniti, da bo več mnenj, da nihče ne bo ignoriral mnenja drugega, da bodo zadeve glasovane in preglasovane, ne pa preslišane.

Bojim se, da bi v novi stranki ostala sled nekdanje soglasnosti, v kateri je bil v kali zatrt vsak poskus kritike. Vemo kam je to privedlo. V to, da so se razlike nenadoma pojavile vse skupaj in povzročile skoraj razcepitev. V to, da so bila srečanja eno samo klanjanje pred samimi seboj, dolgočasna za vsakogar, ki se je skušal na novo približati. To se ne sme ponoviti.

TATJANA ČUK

»NE SME MO SE IZNEVERITI NAŠIM NAČELOM«

Delati moramo za ponovno ustanovitev KPI

Iz posega Jelke Gerbec na javnem shodu 8. septembra, ob prisotnosti Armanda Cossutte

Po predlogu vsedržavnega tajnika Occhetta beležimo močno okvaro v vrstah KPI. Mnogi tovariši so razočarani in so opustili partijsko delo, mnogi še niso dvignili letošnje izkaznice.

Tudi naša zunanja dejavnost je močno ošibela in s težavo reagiramo na važne dogodke. Političnega dela naših sekcij in vseh naših organizacij skoraj ni opaziti. Tudi je šibak naš odgovor na močan napad, ki ga vodijo sovražne sile proti nam komunistom in proti odporniškemu gibanju. Zelo se je zmanjšala naša opozicija.

Istočasno je v krizi vsa levica v Italiji in sindikalno gibanje, tudi zavoljo ošibitve KPI. Že je opaziti premik na desno v Italiji. Volitve so to že zelo jasno dokazale. A ta premik je delno dopustila tudi kriza, ki jo je odprl v naših vrstah Occhetov predlog, in jo dopušča tudi kriza celotne levice in sindikalnega gibanja.

Če se ne bomo z vsjo silo zopet podali v vsestransko politično akcijo, preti nevarnost, da se preokret na desno še poveča.

Occhetto je mislil da bi mogli z njegovim predlogom združiti našo organizacijo, naše vrste z drugimi političnimi silami in tako okrepiti levico. Mi smo takoj rekli, da je njegova analiza zgrešena in da se njegov predlog

ne more uresničiti, da nas pred vrati naših sedežev ne čakajo množice novih pripadnikov, ki bi bili pripravljeni uresničiti z Occhettom novo politično tvorbo. Rekli smo, da je iluzija. Da je bila iluzija se to danes jasno izkazuje in v samih Occhettovih vrstah se danes že jasno priznava da je konstituenta pogorela, oziroma, da se nikoli ni uresničila.

Sedaj je nujno povezati naše vrste, spraviti se odgovorno na delo v vseh sekcijah, v vseh odborih, okrepiti naš čut odgovornosti in poklicati na odgovornost vodilne organe naše partije, vzbuditi kritično analizo stanja in dogodkov in samokritično gledanje na dogodke. Pred sedanjo stvarnostjo je nujno, da se dobro pripravimo na kongres in predvsem, da vsi, ki še tega niso storili, dvignejo izkaznico za letošnje leto, ker če tega ne storijo, ne bodo imeli pravice do vstopa na kongrese naših sekcij, naših federacij, ne bodo mogli glasovati, ne bodo imeli pravice do besede. Bodo ostali odtrgani od vsake odločitve.

Mi hočemo na kongrese da zopet ustanovimo KPI, da uresničimo novo, moderno, demokratično komunistično partijo. Na kongrese gremo z namenom da pridobimo večino v vsej Italiji.

Očita se nam, da hočemo ohraniti staro, da branimo kar je starega že osušenega in ki nima več privlačnosti. Ni res: mi hočemo globoko prenovitev stranke. Očitajo nam da smo sektaši, da nočemo zraven drugih sil levice. Ni res. Hočemo sodelovati z drugimi silami levice, toda vsak naj ohrani svojo identiteto, svojo samostojnost. Spoštuje naj se kulturna in politična pripadnost vsakogar. Vprašanje je, da se partija ne razbline v novi politični tvorbi.

Glede na ime, o katerem je danes toliko govora: nimamo se kaj sramovati dosedanjega imena. S svojimi nastopi je KPI že davno tega jasno dokazala da se ne strinja z načinom, s katerim se je gradil socializem v vzhodnih državah, da se ne strinja z represivnimi in gasitvijo ljudskih zahtev in stremeljenj. Že pred mnogimi leti je KPI zagovarjala gradnjo socializma v dmokraciji in je svoje stališče v tej zvezi vedno bolj oblikovala. Zakaj naj bi se odpovedala imenu, s katerim je vodila toliko demokratičnih bojev v okviru komunističnega gibanja ter v zunanosti, se pravi v državi in na mednarodnem prizorišču?! Glede na enotnost v partiji: mi smo enotnost vedno zagovarjali. Na to enotnost ne vem če so enako pozorni tisti, ki zagovarja-

jo predlog o novi "stvari", če računamo, da ta predlog razkraja partijo in tovariše, in če računamo, da pobudniki nove politične formacije hočejo zapustiti vsena zadnje, vrste KPI. Če se hoče enotnost se je treba srečati okrog enakih idej, enakega političnega programa in načrta. Doslej še ne vemo kaj misli v tej zvezi Occhetto; ne vemo kakšen program naj bi imela njegova "stvar", kakšno vsebino in kakšno usmeritev. Razni ljudje, ki posegajo v razpravo in pravijo da so za to novo "stvar", govorijo o kapitalizmu kot o najboljšem sistemu, ki rešuje vse probleme. S tem se ne moremo strinjati. Kapitalizem je ustvaril razrede v družbi. Na eni strani so tisti ki kopičijo velike profite, na drugi strani so nepregledne množice izkoriščanih ljudi. Kakšno enotnost lahko najdemo z ljudmi, ki zagovarjajo kapitalizem kot najboljši sistem? Mi smo za enakost ljudi, zato da je človek v sredini pozornosti, smo za boljše življenje vseh, ne samo nekaterih skupin ljudi in, naj si bo v naši, naj si bo v drugih družbah.

Kakšno vsebino bo imela "stvar"? Koliko bo ostalo dosedanje solidarnosti do manj premožnih slojev in volje po bitki za socialno pravičnost, za novo socialistično družbo, za družbo

enakih? Koliko bo pa v Occhettovi "stvari" novih pojmov, tujih dediščin, ki se ne spajajo s socialno pravičnostjo. Na to pričakujemo odgovor tovarišev, ki pripadajo večini v KPI. Na to nam mora odgovoriti Occhetto načrt in program. Enotnost je mogoča, toda na podlagi enakosti idej in programov, ki se pa ne morejo in ne smejo izneveriti našim načelom in našim koreninam.

Posebno pozorni na ustanovitev nove Komunistične partije moramo biti Slovenci. Komunistična partija je vedno zagovarjala pravice slovenske manjšine in se je bila za njihovo priznanje. Na njeno pobudo se v parlamentu vodi dolgoletni boj za zakonsko globalno zaščito teh pravic. KPI je vso povojno dobo zajamčila slovenskega zastopnika v parlamentu. Na KPI smo Slovenci lahko vedno računali. KPI v Italiji potrebuje vsa družba, vse kategorije, a jo potrebujejo še zlasti Slovenci. O novi Occhettovi tvorbi pa ne vemo kakšen bo odnos do Slovencev, do problematike slovenske manjšine, ker niti o teh vprašanjih se Occhettov del partije doslej ni izrazil.

Skratka: delati moramo za KPI, za njeno zopetno ustanovitev ter zato da pridobimo večino na prihodnjem kongresu.

JELKA GERBEC

SIMBOLI, IME, IDEJE, PROGRAMI

Iz 20. kongresa naj izide prerrojena KPI izraz prenovljene italijanske levice

Occhettov predlog o osnovnih namenih, imenu in simbolu nove stranke, ki naj bi nastala po 20. kongresu KPI, je mnoge razburil, nekatere razočaral, tretje pa navdušil. Tako različne in nasprotujoče si reakcije vsekakor že dokazujejo, da v lanskem novembru pričeti politični manever ni in ne more biti povsem neboleč.

Ni moj namen obnavljati vzrokov, zaradi katerih sem temu manevru nasprotoval od vsega začetka in mu zoperstavil nujnost korenite prenove KPI. Prav pa bi bilo, če bi po letu dni, ob tako pomenljivem zasuku, prevrtili izhodiščne namene Occhettove pobude in glede na dosežene rezultate tudi sodili o najnovejših predlogih. To je, konec koncev, bistvo političnega delovanja, sicer bomo dajali vtis pijanca, ki se krčevito oprijema plota, ker ne more več hoditi z lastnimi nogami.

Novembra lani je Occhetto predlagal odprtje ustanovitvenega obdobja nove politične formacije na italijanski levici, ki naj bi preseгла ozke meje KPI in se razširila na druge tokove napredne politične kulture in gibanja, ki delujejo v civilni družbi. Cilj take spremembe je bil jasno povedan: odmrzniti doslej blokirani politični sistem, ki je komunistom in levici onemogočal prihod na oblast.

Bolonjski kongres KPI je z dvotretjinsko večino potrdil to usmeritev (lahko bi sedaj zapisali, da je pač optimistično podpisal belo menico) vodilne skupine v partiji. Niti ni več važno vedeti, kolikšna je bila cena te zmage. Odnosi med tovariši so se marsikje skrhal, predvsem pa je KPI v teh časih povsem zanemarila vsakodnevno politično dejavnost. Marsikatera pobuda je splahnela, trenutnim "kongresnim" interesom pridobivanja notranjih ali zunanjih zaveznikov je KPI žrtvovala pomembna družbena gibanja. Dovolj zgovoren je razhod s "panterjem", množičnim študentskim gibanjem lanske jeseni, ali pa podcenjevanje mladinskega gibanja proti rasizmu.

Occhetto je poudarjal, da bo "nova stranka" imela med svojimi ustanovnimi člani katoličane in ženske. Toda večji del katoličanov ni maral slišati za razvođenje njihove istovetnosti v brezimni splošnosti pragmatičnega reformizma. Raniero La Valle je to utemeljil z nepozabnim posegom.

Dejansko pa je, kljub vloženim naporom in sredstvom (ter "kritičnim" pomembnih časopisov in revij) iskanje zaveznikov v "poplavljeni levici" obrodilo le pičle in protislovne sadove. Pojavilo se je nekaj novih (?) imen, mnogi so na samem začetku postavili komuniste na zatožno klop in si začeli prilasčati vlogo, ki jim ni pritakala. Nastale so polemike, v katere je moral, pa čeprav z zamudo, poseči sam Occhetto.

Majske upravne volitve in poraz "reči" predvsem v "preizkusnih laboratorijih" (Benetke, Palermo, L'Aquila) so ohladile marsikatero pretirano navdušenje.

Po volitvah je strankina levica ("območje demokratičnih komunistov") v Aricci pozvala Occhetto na iskreno soočenje. Predlagala mu je, naj poravnja krmilo, preden bi se barka potopila. Ka-

zalo je, da bo dialog res stekel, vendar se je kaj kmalu izkazalo, da ni šlo zares. Večina ni bila dovzetna za argumente manjšine, upala je le, da bodo "demokratični komunisti" odvrgli puško v koruzo.

Poletna kriza zaradi vladnega sklepa, da pošlje vojno mornarico in letala v Perzijski zaliv, je dokončno razblinila utvare o premostitvi razlogov, zaradi katerih je v strankinih vrstah zazijal strahoten prepad. Obenem pa je vsem dokazal, da ni dovolj, če Bassolino piše lepe programske teze (npr. o "nenasilju" kot trajni vrednoti), če jih nato strankino vodstvo v političnih izbirah postavlja na glavo.

Medtem je sam "drugi mož" v KPI, Massimo D'Alema, priznal da se "konstituanta" nikoli ni začela. Vse se še naprej odvija v sami KPI, ki je glavni nosilec in uresničevalec procesov spreminjanja in prenavljanja.

Iz tega skupnega spoznanja izhaja predlog levice v stranki, naj bi proces konstituiranja "nove stranke" zamrznil in se raje opredelili za korenito prenovo, pravzaprav ponovno ustanovitev KPI na osnovi potreb sedanjega časa. Pri tem smo izhajali iz prepričanja, da je izvirna komunistična in demokratična sila v Italiji in zahodni Evropi še kako potrebna, saj te potrebe ne more izničiti grmada napak in katastrof, ki bremena nekdanje komunistične partije na Vzhodu. Konec koncev so slednji več ali manj "skesani komunisti" že spremenili svoja imena in tako priznali, da komunisti niso bili. Lahko smo jim celo hvaležni, ker so nas osvobodili neprijetnih in nezaželenih primerjav. Prav zato pa lahko sedaj še ponosneje zagovarjamo izvirnost naše istovetnosti, ki ji korenine segajo v čase Gramscijevih dvomov.

Vsakokrat, ko je bila pozvana k soočenju s stvarnostjo, je vodilna skupina v KPI odgovorila z begom po bližnjicah, da bi se mu izognila.

Tudi tokrat ni bilo drugače. Occhetto je spet, kakor lani, povsem sam pripravil osnutek "namenskih načel", iz katerega je izhajal pravzaprav edini zanimivi politični akt: predlog o spremembi imena in simbola stranke, ki ni več "komunistična", ker bi se morala na kongresu preleviti v novo politično stranko italijanske levice, ki ni nastala iz nikoli začete konstituante. To so razumeli vsi "opinion makers", saj niso Occhettovemu gostobesedju posvetili več pozornosti od tiste, ki si jo je gradivo zaslužilo. Pač pa je namenski dokument izzval ostre kritične reakcije pri Occhettovih najožjih zaveznikih v sicer razvejani večini, ki jo je doslej družila le želja, kako čimprej prepustiti KPI človeški in zgodovinski pozabi.

V teh pogojih je bil povsem razumljiv upor manjšine, ki je še pred nekaj tedni v Arcu pozvala Occhetto, naj ne vztraja pri prejudicialnem odstranjanju označbe "komunistična" iz naziva stranke. Že v Arcu nismo vztrajali pri obrambi starega naziva za vsako ceno, pač pa smo pozivali večino, naj upošteva, da je v stranki prostora za pluralizem tokov in da je vsekakor ena izmed njenih

osnovnih, zgodovinsko silnih in pomembnih prav politična kultura demokratičnega, kritičnega komunizma.

Pri tem smo imeli v mislih predlog, ki ga je Occhetto posredovala skupina partijskih veteranov, sicer tudi pristašev kongresne večine, naj bi dosedanjemu nazivu KPI dodali še "demokratična levica" (PCI-Sinistra democratica). Tako bi nakazali tudi smer, v katero nameravamo delati, obenem pa bi se izognili posplošeni in zato neopredeljeni ter medli sporočilnosti drugih predlogov.

Vsakomur je namreč jasno, da je ohranitev komaj vidnega starega simbola KPI zgolj premetena poteza, da bi si zagotovili "copyright", zraven pa s postopno operacijo pripravili javnost na spremembo simbola. Isto operacijo je izvedel Craxi s socialistično stranko, ko je v simbolu prvo leto ohranil še stari grb s srpom, kladivom in soncem, za katerim je vzhajal veliki nagelj, nato pa stari znak nanaglo odpravil in ohranil samo novega.

Occhetto je na seji vodstva skušal obiti lastno stisko s predlogom o plebiscitu o svojem imenu in simbolu, pri tem pa izsiljevalno poudaril, da bi v primeru poraza takoj odstopil.

Tovariši morajo vedeti, da je referendum med članstvom KPI predlagala manjšina, vendar bi (po njenem predlogu) glasovanje potekalo v okviru sekcijjskih kongresov, veljaven pa bi bil samo, če bi se ga udeležila polovica vseh članov. Teh jamstev pa strankin tajnik ni hotel nuditi, zato ga je večina zavrnila in je predlog umaknil.

Poudarjamo, ne gre nam zgolj za simbole in imena, pač pa za vsebino predloga in torej temeljni program stranke. Prepričani smo, da ni mogoče graditi novega, če se predstavljamo s skesano povešenimi očmi.

Pričenja se kongresno obdobje, ki bo v marsičem odločilnega pomena. Nesmiselno je izzivati članstvo in kritike z vprašanjem o možnem razkolu, kar pomeni računati na tradicionalni čut za enotnost partije, ki je živ med članstvom.

Pravi razkol je v umiku velikega števila članov in aktivistov, ki v znak protesta ali zaradi razočaranja niso prevzeli partijske izkaznice za letošnje leto. Razkol je v osipu volilcev, ki so na zadnjih majske volitvah oddali belo glasovnico ali pa ostali doma. Razkol je v vztrajanju za vsako ceno pri zahtevi, naj KPI preneha obstajati, kajti vsakomur je jasno, kaj se bo zgodilo, če bi na 20. kongresu zmagal ta predlog. To bi seveda pomenilo, da bo vsak posameznik, član ali nečlan KPI, postavljen pred suvereno izbiro, ali se bo vpisal v novo "Demokratično stranko levice" in sprejel izkaznico z drevesom. Nihče ne bo mogel prisiliti svobodnega državljanja, naj postane član DSL, če tega noče. Končna odločitev pa bo seveda odvisna od političnih zaključkov 20. kongresa KPI. Tu ni avtomatizmov, niti izsiljevanja, pač pa logično razmišljanje o možnih scenarijih.

Osebnostem večkrat poudaril, v ustnih posegih in tudi pisno, da bi prenovitveni proces italijanske levice moral temeljiti na prizna-

nju njene pluralnosti, njene idejne, kulturne in torej tudi organizacijske razčlenjenosti. To pa lahko jamči samo avtonomija posameznih idejno-političnih tokov (komunističnega, socialističnega, socialdemokratskega, radikalnega, ekološkega, napredno krščanskega, svobodnjaškega), ki bi se svobodno, po dogovoru o posameznih programskih točkah povezovali na federativni način, torej brez preglasovanja in podrejanja večini, brez vodilnih vlog. Tako povezovanja bi najbrž bilo najkoristnejše prav pri volilno-institucionalni dejavnosti, medtem ko bi samostojna dejavnost posameznih strank bila

umevnejša v okviru civilne družbe.

Ideja o enotni, vseobsegajoči stranki, se mi v tem pogledu zdi zelo stara, ne glede na "lifting", ki ga predlaga Occhetto.

Besedo ima članstvo, odločal bo kongres. Demokratično bistvo KPI se lahko izkaže, če bo članstvo spremenilo in popravilo odločitev, ki prihajajo z vrha. V tem je lahko tudi dokaz poguma in politične zrelosti. Vendar pa je prav, da se v razpravi poslušamo in demokratične odnose oplemenitimo s strpnostjo in vztrajnostjo pri iskanju skupnega imenovalca.

STOJAN SPETIČ

ANKETA REVIEJE BOREC

Ali bo z narodno spravo kdaj konec državljske vojne?

Letošnja trojna številka revije Borec (letnik XLII, št. 5-6-7) priložuje odgovore na zastavljena anketna vprašanja pod naslovom "Z NARODNO SPRAVO-KONEC DRŽAVLJSKE VOJNE?" Med najizčrpnějšími prispevki je gotovo razprava tovariša Ignaca Gregoraca z naslovom "Ali vesoljna sodba ali sprava?" Uredništvo Dela se je odločilo, da svojim bralcem postreže z njenim ponatisom v nadaljevanjih. Pri tem izrekamo zahvalo za pristanek glavni in odgovorni urednici revije Borec Mileni Štrajnerjevi ter seveda avtorju samemu za privolitev kot tudi za opozorila na potrebne popravke.

Ignac Gregorac - Vid se je rodil na Reki leta 1916. Leta 1940 je v Ljubljani diplomiral iz arhitekture. Bil je aktiven v demokratičnih akademskih društvih. Leta 1941 je stopil v OF, deloval v sabotažni skupini in pri centralni tehniki v Ljubljani. Naslednje leto je s podobnimi odšel v partizane. Oktobra 1944 je odšel v Beograd na Oddelek za zaščito ljudstva. Po osvoboditvi je bil upravnik filmskega podjetja DFJ, nato pa se je posvetil stroki in projektiral vrsto pomembnejših objektov v Tirani, Beogradu in Moskvi. Danes aktivno sodeluje pri osrednjem iniciativnem odboru za Svetovni slovenski kongres.

Uredništvo

Anketa, kakor jo je zastavilo uredništvo revije Borec o nekaj vprašanjih, ki se porajajo ob "sporočilu in jeziku" izjave predsedstva naše republike in "ob odmevih nanjo", in so zato po mnenju uredništva bistvena in terjajo odgovor, sama kaže nejasnost opredeljevanja in zrelišča vpraševalca že v uvodnem odstavku in podobno tudi v naslednjih. Sprava — mnenja o ustreznosti uporabe tega pojma v našem primeru so različna — naj bi bila "glede na medvojni in povojni razkol med Slovenci", in iz njega "izhajajoče, še danes trajajoče posledice", pri čemer gre za takšno ohlapno uporabo besed, ki vsebinsko in pojavno netočno in enostransko opredeljuje stvarnost medvojnih in povojnih dogajanj. Prav tako tudi ne upošteva predvojnega dogajanja, čeprav je že površnemu opazovalcu popolnoma očitno, da je silovito

burno in tragično, a obenem zgodovinsko sila pomembno medvojni dogajanje samo kratak del daljšega zgodovinskega toka, ki je s poprejšnjim zgodovinskim obdobjem popolnoma — v celoti in v posameznostih — notranje povezan.

I. "Hipoteke preteklosti" niso samo v zvezi z dogajanjem v medvojnih in povojnih letih in njihovih posledicami, vse do danes, ampak tudi z dogajanjem v slovenski družbeni in politični zgodovini med obema vojnama in celo prej. Kajti temeljna sestavina in izvor vseh usodnih posledic "hipotek preteklosti", ta pa ne označuje samo povojnih desetletij, ampak kar vsaj sedemdeset let političnega življenja Slovencev, je preganstvo demokratičnih razmerij iz življenja med strankami in ljudmi, nepriznavanje vrste osrednjih človeških pravic, še posebno nepriznanje in izključnost strpnosti do miselne, nazorske, politične drugačnosti pa sta veljali za krepost in nujno obstanka naroda. Prepričevanje, da je rešitev slovenskega narodnega vprašanja, to je vprašanja obstoja slovenskega naroda, v bistvu vprašanje demokracije, je ostajalo brezupno jalovo. Prepričanost odločilnega, pretežnega dela političnih veljakov in pripadnikov v Slovenski ljudski stranki zbranga katoliškega političnega tabora, podobno pa tudi dela veljakov in pripadnikov liberalnega tabora, o svojem strankarskem izključnem prav, sta podprla in za vsa leta do napada na Jugoslavijo zavarovala Obznana (1920) in Zakon o zaščiti države (1921), s katerima je bila Komunistična stranka Jugoslavije potisnjena iz javnega političnega delovanja in nato ves čas obstoja države preganjanja z vsemi načini zastraševanja in nasilja, tudi krvavo. Tedaj je bil vzpostavljen enostranski — čeprav večstrankarski, je bil vendarle enostranski-politični sistem, saj ni omogočal, da bi se v javnem političnem življenju izrazili in izoblikovali vsi politični socialni in narodni ter tudi hudo žgoči interesi vseh slojev najširšega prebivalstva. Parlamentarizem in demokracija sta bila naslednjih dvajset let le bolj videz kot resničnost.

(se nadaljuje)

OBJAVLJAMO DRUGI DEL POSEGA TAJNIKA TRŽAŠKE KPI

Zgodovino moramo prepustiti zgodovinarjem

Iz razprave v občinskem svetu

Zgodovina, se ve, ni isto kot politika: razmejitev je jasna. Zgodovina pomeni strogo raziskovanje dokumentacije, preučevanje razlogov, vzrokov, odklanja manipulacije in se po svojih močeh trudi, da se dokopje do resnice. Za zgodovinarja je samo po sebi umevno, da je mogoče vsakokratno zgodovinsko dogajanje razumeti in ocenjevati zgolj v lastnem kontekstu, da torej zgodovine ni mogoče obravnavati po ločenih izsekih zunaj celovitih procesov, da bi jo izkoriščali v sprotni vsakodnevni polemiki.

Po prvih objavah letošnjega poletja, ki pomenijo zgolj prvi korak, pri katerem pa se ne kaže ustaviti, moramo dalje. To trdimo s tem večjo vnemo, potem ko je italijanski parlament z zakonom uvedel izjemo, ki mimo časovnih omejitev omogoča že zdaj vpogled v arhive Posebnega sodišča za zaščito države.

Mi terjamo odprtje vseh arhivov, obelodanitev vseh virov informacij o tedanjem dogajanju: v tej zvezi želimo izkoristiti priložnost, da občinski odbor in tržaške politične sile ponovno spodbudimo k odgovoru na naš predlog, da bi se občinska uprava, njen župan konkretno zavzeli, da iz ZDA dobimo — komaj bodo na voljo — arhive nekdanje Zaveziške vojaške uprave, predvsem pa da preprečita, da bi se porazgubilo gradivo, ki je izjemnega pomena za zgodovinarsko delo sploh, zlasti pa še za delo same predlagane komisije.

Želimo tudi opozoriti, kako je uprava le z velikim naporom zmoгла zagotoviti delovne pogoje tako dragocenemu raziskovalnemu sredstvu, kakršnega pomeni Deželni inštitut za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji Julijski krajini.

Zgodovina torej ni isto kot politika.

Odklanjamo logiko tabujev: nečemo, da bi nas tabuji vklepali. Želimo si, da bi vsi podobno ravnali, od vseh pa terjamo strogost: zavračamo logiko manipulacij ter mistifikatorske in klevetniške gonje. V zgodovini Italije, osvoboditve in italijanske demokracije smo se izkazali kot temeljni protagonisti italijanske družbe: premoremo pogum in zmožnost pogleda v preteklost ob zavesti zgodovinskega dogajanja ter strogosti in kritične zmožnosti ljudi, ki iščejo resnico.

Prepričani smo, da so v Trstu dani pogoji, zato da se njegovi državljani italijanske in slovenske narodnosti lotijo na nov, zavesten način vprašanj zgodovine izpred 45. let. Do teh pogojev mi smo prišli šele danes. Mesto je zrelo, dozorelo je v dolgih letih strastnega in pozornega razmisleka, ki so vanj prispevali z raznih strani, gotovo ni čakalo na leto 1989, da razmisli o vozliščih in o razdorih iz svoje zgodovine. Trst sam je zanesljivo zrelejši od oblastniških skupin, ki so v Trstu pogosto izkoriščale strahove in razdore iz preteklosti, da bi v teh letih obrzdale mesto in ga prisilile k negibnosti: Mesto se lahko mirno loti obravnave najbolj tragičnih prehodov iz lastne zgodovine, če bo k temu opravilu znalo pristopiti s strogostjo in spoštljivostjo ob kajpak naravni mnogovrstnosti mnenj in ocen.

S tem se doslej nismo mogli ponašati, kajti izkoriščali so pretek-

lost zoper sedanost, da bi izprevrili podobo dogajanj, netili polemike, obnavljali razdore in spopade, zagotavljali politično okamenelost mesta. Predlog bomo podprli iz prepričanja, da je treba končno vlado spodbuditi, da tudi v mednarodnem merilu podpre delo zgodovinarjev.

Ne moremo pa zamolčati, da se vnovič, da se ravno v okviru novosti, ki jo pomeni predlog o ustanovitvi komisije, v obrazložitvi pojavlja enostransko in izkrivljeno tolmačenje razvojnih silnic zgodovinskega dogajanja v mestu. Pisec ni zbral poguma, da bi povedal to, kar je obsežno zgodovinsko gradivo že zdavnaj izpričalo, kaj je namreč pomenil fašistični poskus raznaroditve tukajšnjih Slovencev in Hrvatov. Molk glede tega pač ne sloni na odločitvi za takšno ali drugačno zgodovinsko razlago, temveč na goli strankarski računici: skrbi nas, da bi po dogajanju ob imenovanju občinskih zastopnikov, ko je vladna večina doslej prvič zagotovila zastopstvo neofašistične MSI, ne prodrli namen, da se osvojijo njena fašistična stališča. Paradokso zveni, da v trenutku, ko se nekdo ogreva za komisijo, ki naj bi raziskala resnico, sam hkrati ne premore poguma — če

PRED DVEMI TEDNI

Številni gostje iz Slovenije na razpravi v Ogleju

Oglej, 6. oktobra 1990 — Med deželno programsko konferenco so se gostje iz Republike Slovenije Peter Bekoš in Vojko Venišnik za ZKS-SDP, Franco Juri in Petra Škofic za ZSMS-liberalno stranko, Vojko Volk za socialistično stranko in Ivo Hvalica za socialno demokratično stranko Slovenije srečali z zastopstvom KPI, ki so jo sestavljali: član vserdžavnega tajništva Umberto Ranieri, deželni tajnik Roberto Viezzi, Claudio Tonel, Ravel Kodrič, evropski poslanec Giorgio Rossetti, senator Stojan Spečič, ter deželna svetovalca Miloš Budin in Ivan Bratina.

Gostje iz Slovenije so postregli z izčrpno informacijo o razmerah v Jugoslaviji v luči najnovejših hudih dogodkov v Ljubljani, kjer so vojaški oddelki zasedli prostore štaba teritorialne obrambe za Slovenijo. Ta nastop pomeni odkrito kršenje legitimnih sklepov, ki jih je o tej snovi sprejela svobodno izvoljena parlamentarna skupščina Republike Slovenije.

Zastopniki KPI so izrazili resno zaskrbljenost in obsodbo hudega dejanja ter izrekli polno solidarnost demokratičnim in levičarskim silam v Sloveniji pri njihovem naporu, da zavrnejo sleherni poskus avtoritarne involucije in kratenja pravice do samoodločbe državljanov Slovenije ter vztrajajo po poti demokracije, pluralizma in po evropskem združevanju.

Zastopniki KPI so se poleg tega zavzeli, da v najkrajšem času izpeljejo niz dvostranskih srečanj z demokratičnimi silami v Sloveniji in v Jugoslaviji.

je o pogumu sploh mogoče govoriti — da izreče povsem razvidno zgodovinsko resnico. To bi utegnulo ošibiti in celo izvotliti naboj predloga in potrditi staro obličje mesta, ki si ga današnji Trst ne zasluži.

V teh letih smo si zastavili prioriteto nalogo, da uveljavimo nove vrednote, nove vzorce odnosov med državljani in narodi, ki naj temeljijo na nenasilju, na prednostih politike, na spoštovanju in priznavanju drugačnosti. To je jedro sporočila našega avtonomnega dejanja, ko smo se 8. avgusta lani oddolžili spominu žrtev na Rabu, v Rižarni in v bazoviški fojbi.

V Trstu si prizadevamo uveljaviti proces sprave v mestni civilni družbi v okviru strogega in resnega merjenja mnenj, ki odklanja logiko preklicevanja in tabujev. Z globokim spoštovanjem do zgodovine in njenih tragedij si prizadevamo za vzajemno priznanje utemeljenosti drugačnih stališč, da izluščimo tista vrednostna jedra, ki so navzoča v tako zamotani resničnosti našega mesta.

Pri tem naporu vztrajamo: vztrajali bomo tudi v parlamentu.

NICO COSTA

EVEREST

Stari miti in razočaranja

V času, ko doživljamo v Italiji nevarno stopnjevanje nestrpnosti do izseljencev, južnjakov, drugačnosti, uveljavitev strank (Liga Veneta, Liga Lombarda), ki ščuvajo k rasizmu in iredentizmu, v času, ko v matični domovini hitro naraščajo nasilna nasprotja med narodi zaradi kulturnih, verskih, političnih in ekonomskih razlogov, je prišla razveseljiva vest, da je mešana alpinistična odprava ALPE ADRIA SAGARMATHA EXPEDITION 1990 osvojila vrh Everesta.

Kot nam je znano so sestavljali mešano odpravo člani alpinističnih društev iz Lombardije, Furlanije-Julijske krajine, Slovenije, Trsta in SPDT.

Čeprav so vrh dejansko osvojili le trije člani zbrane mešane odprave, smatram in sem gotov, da je bil le-ta sad stalnega skupnega in skladnega sodelovanja, brez katerega se ne da ustvariti pogojev za sprotno, počasno, a nenehno napredovanje do načrtovanega cilja. Zato iz vsega srca čestitam prav slehernemu članu odprave! Ostane mi le grenak priokus, da iz objektivnih razlogov niso uspeli priti do vrha najvišje gore sveta tudi naši zamejski alpinisti, kateri so gotovo dali zelo velik doprinos k uspehu odprave same.

Ko sem bral novico o osvojenem vrhu Everesta, sem se spomnil na pionirje alpinizma Mallorija in Iresinga, na Hillarija in šerpo Tien-Singa; na njihove občutke ko so se s primitivnimi sredstvi borili za vrh ter ko je bil ledenik KUMBU nevarna past in neznanica za kogarkoli se je lotil njegovega prečkanja.

Takrat je sodil tak podvig med junaška dejanja.

Te dni pa je bilo na mestu baznega tabora preko 200 ljudi drugih alpinističnih odprav, ki so silili proti vrhu v iskanju istih občutkov. Okolje pa je bilo popolnoma drugačno.

Naj ne pozabimo, da so letos iz baznega tabora izpod K2 odnesli v dolino preko 11 ton smeti in je sedaj ledenik Kumbu podoben ogromnemu smetnjaku.

Zato mislim, da se bodo člani odprave vračali domov z razdvojenimi občutki: velike sreče ob osvojitvi najvišje gore sveta, ki poplača trud in trdo delo pred in med odpravo.

Na drugi strani pa gotovo zgrenkobo zaradi sprememb, ki so nastale pri osvajanju himalajskih velikánov. Te bodo gotovo izbrisale vse tiste občutke, ki jih je Hermann Buhl doživljal ob osvojitvi osemstisočaka Nanga-Parbat.

LUCIANO MILIČ

■ Odbor za konstituantno devinsko-nabrežinske občine je v soboto 13. t.m. pripravil zelo obiskano javno razpravo o Sosljanskem zalivu (Od leve proti desni inž. Edoardo Salzano, novinar Luciano Ceschia in arh. Renzo Piano).

■ Priljubljeni umetnik Milko Bambič je slavil 85. rojstni dan.